

Suicidepreventie in de psychiatrie: acute diensten, opname-afdelingen, implementatie van richtlijnen.

BIJEENKOMST 6 DONDERDAG 2 JUNI 2016

13:30-16:30

REMCO DE WINTER

DEREK DE BEURS

HOOFDSTUKKEN 12, 13, EN 14 UIT SUICIDEPREVENTIE IN DE PRAKTIJK.

WWW.SUICIDALITEIT.NL

Parnassia Groep

**UNIVERSITY
AMSTERDAM**

Wie zijn wij

Inhoud

- Herhaling Suïcidaal gedrag en suïcide
- Acute diensten/crisisdiensten
- Opnameafdelingen

- “Suïcidepreventie: suïcide bij As II stoornissen”

- Implementatie richtlijnen

Vragen I

- Hoeveel suïcides in Nederland?
  - Man/vrouw verhouding?
- Hoeveel suïcidaal gedrag en suïcidepogingen in Nederland?
  - Man/vrouw verhouding?
- Verschillen methoden suïcide en pogingen
- Kan een telefonische beoordeling?
- Welke leeftijdsgroep hoogste risico?
- Hoe vaak suïcidaal gedrag bij crisisdienst?
- Percentage suïcidaal gedrag gesloten kliniek
- Verschil acuut/chronisch suïcidaal gedrag?
- Percentage suïcides in behandeling GGz

Geprogrammeerd voor overleven en reproductie

We are survival machines – robot vehicles blindly programmed to preserve the selfish molecules known as genes. This is a truth which still fills me with astonishment.

(Richard Dawkins)

Suicide rate in Netherlands

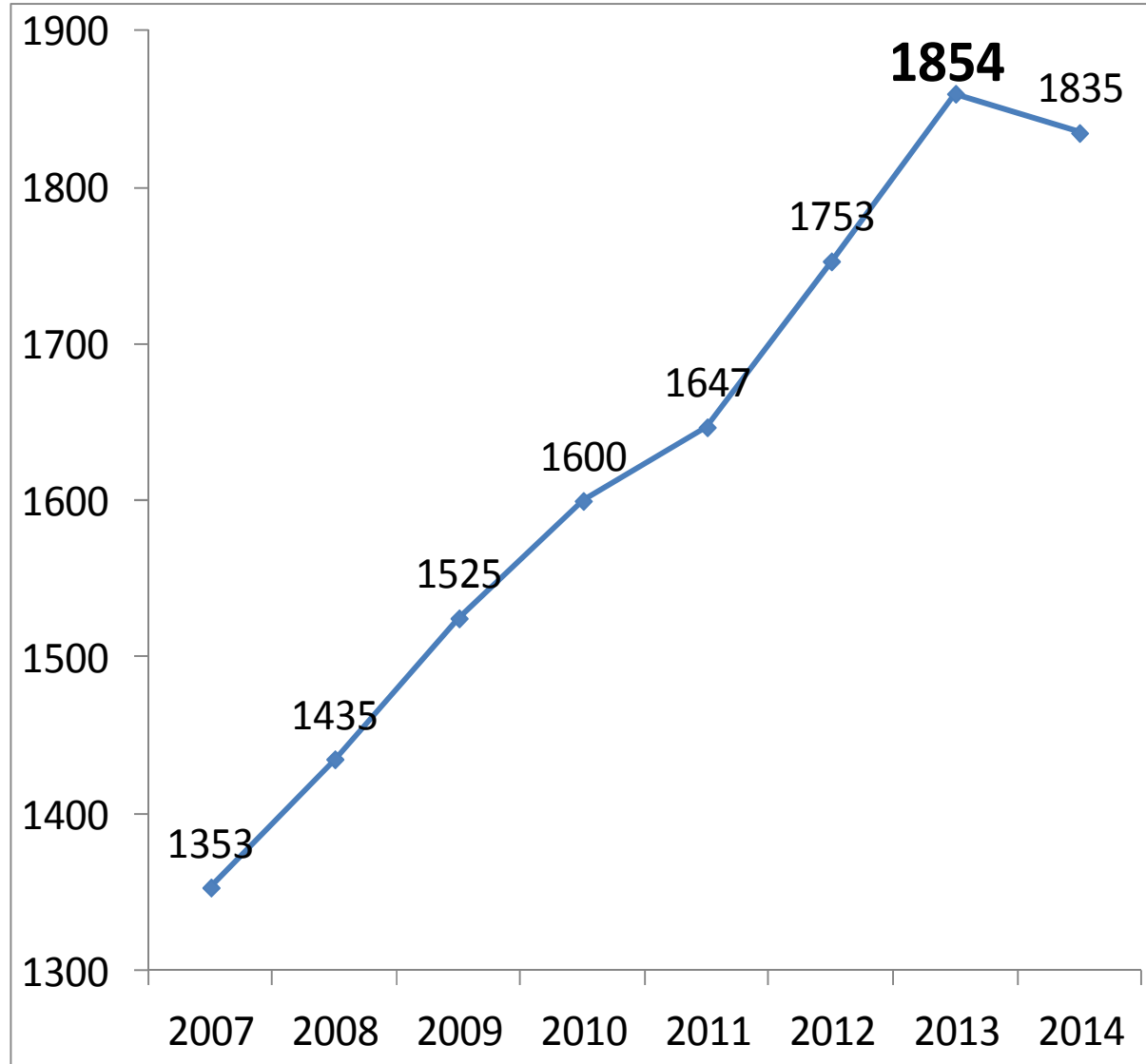
Suicide rate in Netherlands

between 2007-2014
(male: female = 2.2:1)

2014 : 16901.961
citizens

2007 : peak economy,
lowest suiciderate since
1970

<http://suicidaliteit.nl/nuancering%20su%C3%A4cide%20cijfer%202013.html>

Suicide Man/vrouw (2012)

	Suicides	Populatie	Incidentie
Mannen	1.186	8.282.871	14,3
Vrouwen	567	8.447.477	6,7

[https://www.youtube.com/watch?v=E630C
3KDY5U](https://www.youtube.com/watch?v=E630C3KDY5U)

Suicide leeftijdsgroepen

	Suicides	Populatie	Incidentie
< 10 jaar	0	1.887.428	0,0
10-14 jaar	6	1.009.231	0,6
15-19 jaar	45	998.095	4,5
20-39 jaar	408	4.141.893	9,9
40-59 jaar	830	4.906.843	16,9
60 jaar en ouder	464	3.786.858	12,3

Suicide 2^e niet natuurlijke doodsoorzaak

2013	Totaal	percentage
Totaal	6443	100%
Vallen	2884	44.8%
<u>Suicide</u>	<u>1854</u>	<u>28.8%</u>
Verkeer	588	9.1%
Stikken	117	1.8%
Moord	125	2.1%
Verdrinken	84	1.3%
Vergiftiging	135	2.2%
Verbranden	32	0,5%
Object/dier	54	0,9%
Ongespecificeerde factoren	534	8.4%

Facts & figures ...2010

Not natural causes

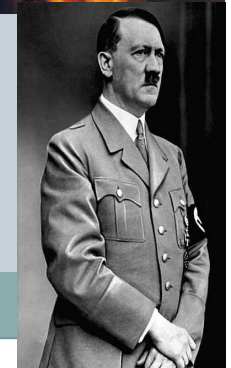
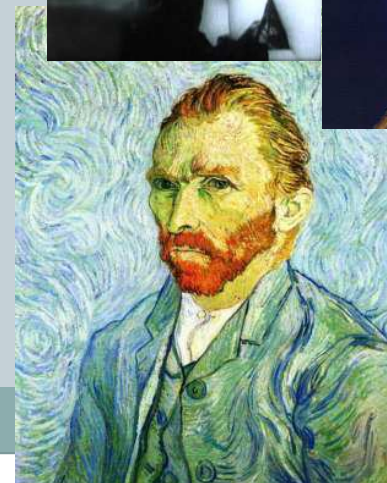
Methods of suicide

	Total	percentage
Total	5845	100%
Falling	2420	41.4%
Suicide	1647	28.2%
traffic	696	11.9%
Suffocation	119	2,0%
Murder	143	2,4%
Drowning	70	1.2%
poisoning	128	2.1%
Work related	59	1,0%
Burning	27	0,5%
By an object	21	0,5%
Private situation	208	3,6%
Unknown	307	5.3%

Methods of suicide	Number all	%
Total	1600	100%
Hanging	744	46.5%
Medication/alcohol	258	16.1%
Jumping in front of a train/subway	182	11.4%
Jumping from height	139	8.7%
Drowning	103	6.4%
Rest	168	10.5%
Unknown	6	0.4%

Soorten suïcide

- Suïcide door depressie
  - Nihilisme!!
- Suïcide door psychose
- Suïcide geïnduceerd door middel
- Impuls
- Balanssuïcide
- Mislukte “poging”
- Communicatie

- Terrorisme/gevaarlijk gedrag

GH

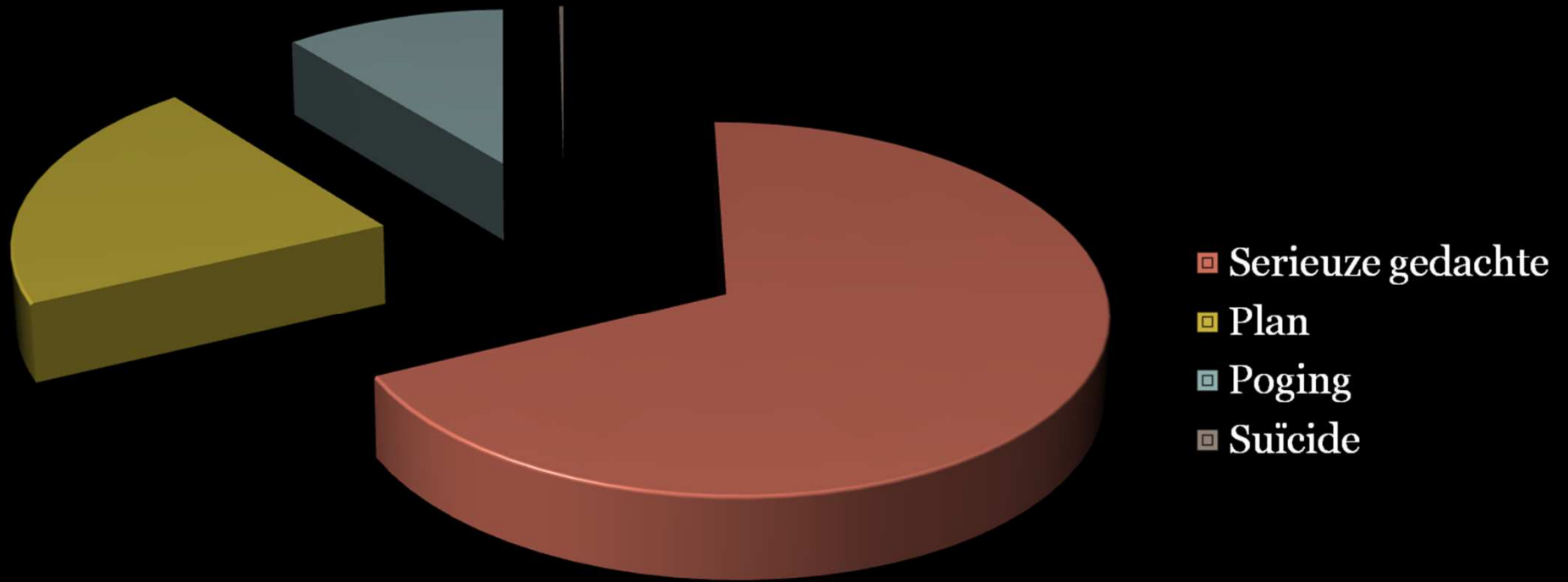
- https://www.youtube.com/watch?v=M628DuIEZ_o

Suïcidaal gedrag in Nederland per jaar

- ~ 450.000-500.000 MENSEN
MET SUÏCIDALE GEDACHTEN
- ~ 94.000 SUÏCIDE POGINGEN
(SCHATTING)
- ~ 15.000 SEH
- > ~ 9.400 OPNAMES
1373-1854 SUÏCIDES

Jaar prevalentie suïcidaal gedrag

GGz behandeling?

- **40-44%**

suïcidaal gedrag bij spoedeisende psychiatrie

- Telefonische screening
  - Eerste bepaling, empathisch
  - Risicofactoren/veiligheid/toestandsbeeld/steunsysteem/vraag
  - Altijd gaan tenzij..... ook ongewenst
- Bezoek (thuis, ziekenhuis,
- politie etc)

Essentieel bij beoordeling

- Contact legging
- Veiligheid
- Systeem
- continuïteit

Handelen?

- Niets doen??
- Terug verwijzen
- Zorg?
- Spoedzorg
- Vrijwillige opname
- Onvrijwillige opname

- Steunsysteem
- continuïteit

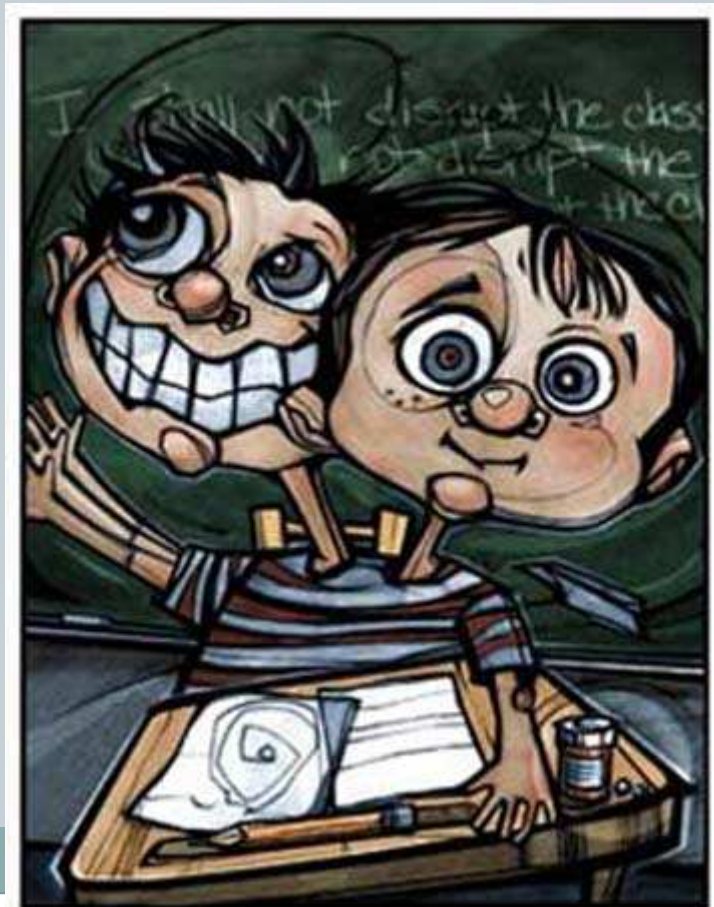
Acuut/chronisch suïcidaal gedrag

- Acute beelden

- Affectieve stoornissen (bipolaire depressie, psychotische depressie)
- Psychotische stoornissen
- Acute stress
- ?

- Chronische beelden

- As II stoornissen (cluster B)
- Chronische affectieve stoornissen

Hoe schat je het risico in?

- Interview techniek
- Contact
- Diagnostiek
- Geschiedenis
- Maatregelen genomen afscheid
- Steunsysteem
- Invoelbaarheid
- Veiligheid
- Afspraken

Behandeling acuut/chronisch

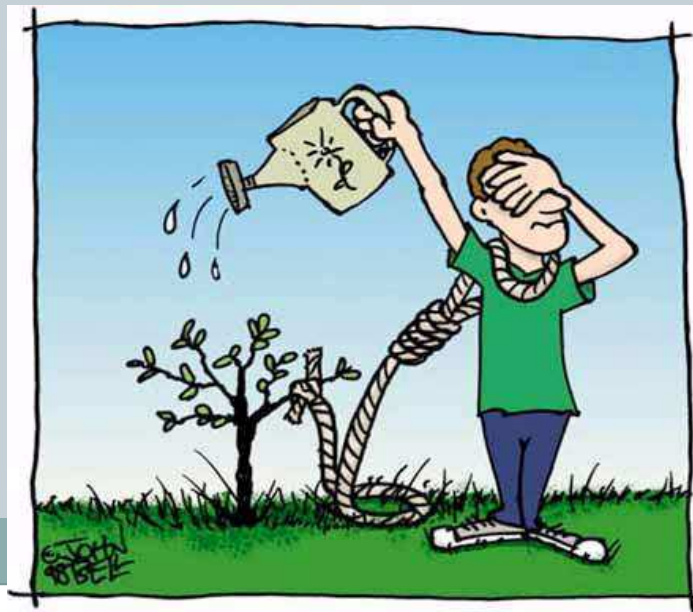
Behandeling acuut

- Bio
  - ✦ Farmacotherapie
  - ✦ ECT
  - ✦ Activering
  - ✦ etc
- Psycho
  - ✦ Verschillende vormen PT
  - ✦ etc
- Sociaal
  - ✦ Stressoren inventariseren
    - MW
    - Schuldsanering
    - etc

Behandeling chronisch

- Risico acuut op chronisch
- Behandeling comorbiditeit
- Time out
  - ✦ Adem pauze
- Aandacht voor communicatie
- Uitlokkende en onderhoudende factoren
- Remoralisering

Gegevens Crisisdienst Praktijk cijfers

Den Haag Spoedeisende Psychiatric

- Ongeveer 5.000 consultaties per jaar
- 4 teams per dag: arts met verleegkundige

Den Haag

- Derde stad van Nederland
- International Criminal Court/NSS
- Verzorgingsgebied 700.000 inwoners
- Regeringsstad geen hoofdstad
- Geen Universiteit!
- **Een GGz instelling (klinisch)**

Den Haag

- Vier van de 10 armste wijken van Nederland
- 49% “immigrant”
- .....
- **One mental health institute**

Vragen

- Unieke situatie:
  - Hoog geschat risico door een hulpverlener
    - ✦ Consultatie spoedeisende psychiatrie!
    - ✦ One catchment area

- Karakteristieken van suïcidale patiënten (gezien)
- Geslachtskenmerken?
- Methoden?

The Hague Emergency Psychiatry

materiaal & Methode

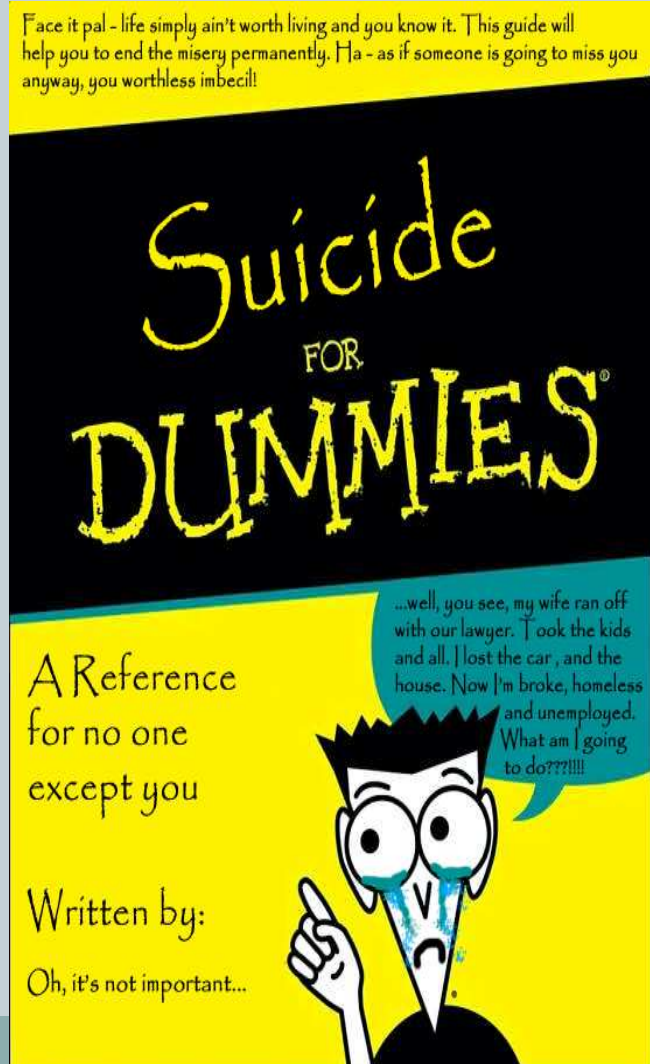
- Tussen (juni) 2009- (september) 2014: 14705 casus die gezien zijn in database
- Uitgebreide registratie variabelen en gekoppeld aan informatie uit EPD
- Registratie suïcidaal gedrag
- Registratie poging en methode
- SPSS vs 20
  - Algemeen, T-testen, Chi-kwadraat, logistische regressie

The Hague Emergency Psychiatry resultaten

- Tussen (juni) 2009- (januari) 2013: **11065 face tot face** casus in database
- Beoordeling suïcidaal gedrag: 3248 patienten (29.4%)
- Pogingen bij **1166** patiënten (35.5% suïcidale patienten, 10,5 % geheel)
- Methode bekend bij **1148** patiënten (98,5%)

Suicidepogingen en methoden

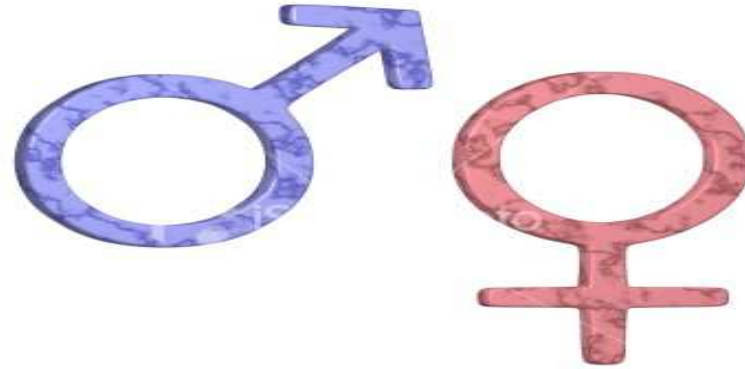
Den Haag Spoedeisende psychiatrie

Methoden

Medicatie	598	52%
Snijden	141	12%
Ophangen	89	8%
Tram/trein/metro	55	5%
Springen	45	4%
Vergiftiging	42	4%
verdrinken	20	2%
Anders (zeer divers, auto, luchtbuks kruisboog, plakband)	166	14%
Onbekend/invulfout	18	2%

Geslacht en suïcidaal gedrag (selectie ook telefonisch)

	Suïcidaal gedrag	p	Suicide poging	P
man	23.0%		6.7%	
vrouw	27.6%	<.0001	9.8%	<.0001

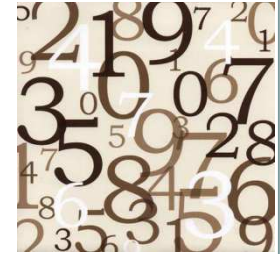
Leeftijd & suïcidaal gedrag

	Suïcidaal gedrag	p	Suicide poging	P
Ja	41.7 yrs		39.5 yrs	
nee	44.7 yrs	<.0001	44.4 yrs	<.0001

<u>Primaire Diagnose</u>	<i>Suïcidaal</i>	<i>P</i>	<i>Suicide poging</i>	<i>p</i>
Stemmingsstoornis	↑	<.0001	↑	<.0001
AsII	↑	<.0001	↑	<.0001
Angststoornis	↑	<.0001	=	ns
Aanpassingsstoornis	=	ns	↑	<.0001
neurologisch	=	ns	=	ns
uitgesteld	↓	<.0001	=	ns
Drugs/alcohol	=	ns	↓	<.0001
Organisch	↓	<.0001	↓	<.0001
Psychotische st.	↓	<.0001	↓	<.0001

Patienten bij de spoedeisende psychiatrie
Vrijwillig/onvrijwillige opname

	opname	Vrijwillig/gedwongen
Geen suïcidaal gedrag	24.1%	11.9/12.3%
Suicide gedachten	37.3%	25.4/11.9%
Suicide poging	43.7%	24.7/19.0%

Opname

Opname

- Schijnveiligheid
- Iatrogeen
- Uiterste noodzaak

- Mogelijkheid krachtig behandelen
- Observatie
- Ontlasting steunsysteem

Risicotaxatie van suïcidaliteit en opname

- Concentratie van suïcidale patiënten op een gesloten (acute) opnameafdeling
- Verhoogd risico op suïcide (>50 x (?))
- Geen duidelijke behandelrichtlijnen

Opname en benaderingen

- **Directe observatie**
  - Defensieve geneeskunde

- **Betrokkenheid en hoop**
  - Autonomie bevorderend

Suïcidaliteit

- Opnamereden suïcidaal gedrag rond 30%
- Bij iedereen taxatie en uitspraak setting binnen kliniek
  - (=veiligheids/faseringsplan)
- Dagelijkse registratie en bijstelling (werkdagen)
- Setting is bindend bij de fasering
- Zoveel mogelijk neuzen naar 1 kant
  - Eenduidigheid en duidelijkheid

Faseringsplan

Fase 5	(rood)	Separeren	Ernstig suïcidaal
Fase 4	(oranje)	Supervisie	
Fase 3	(geel)	Geen vrijheden buiten kliniek	
Fase 2	(groen)	Vrijheden buiten kliniek	
Fase 1	(blauw)	Vorbereiding ontslag	

Verdeling fasering

Fase	Aantal patiënten N (%)
Fase 5	45 (3.5)
Fase 4	92 (7.1)
Fase 3	760 (59.5)
Fase 2	359 (28.0)
Fase 1	25 (1.9)

**Wakker
worden!**

Symptomen tijdens opname

	Fase 1-3 N = 1144	Fase 4-5 N= 137	Significantie
Suïcidaal N(%)	(23.8)	(81.0)	p < .001
Zelfbeschadigend gedrag N(%)	(5.7)	(20.0)	p < .001
Manische stemming N(%)	(22.2)	(10.2)	p = .001
Depressieve stemming N(%)	(27.2)	(50.4)	p < .001
Psychotische symptomen N(%)	(53.3)	(56.2)	ns
Gebruik/misbruik van alcohol N(%)	(15.5)	(3.6)	p < .001

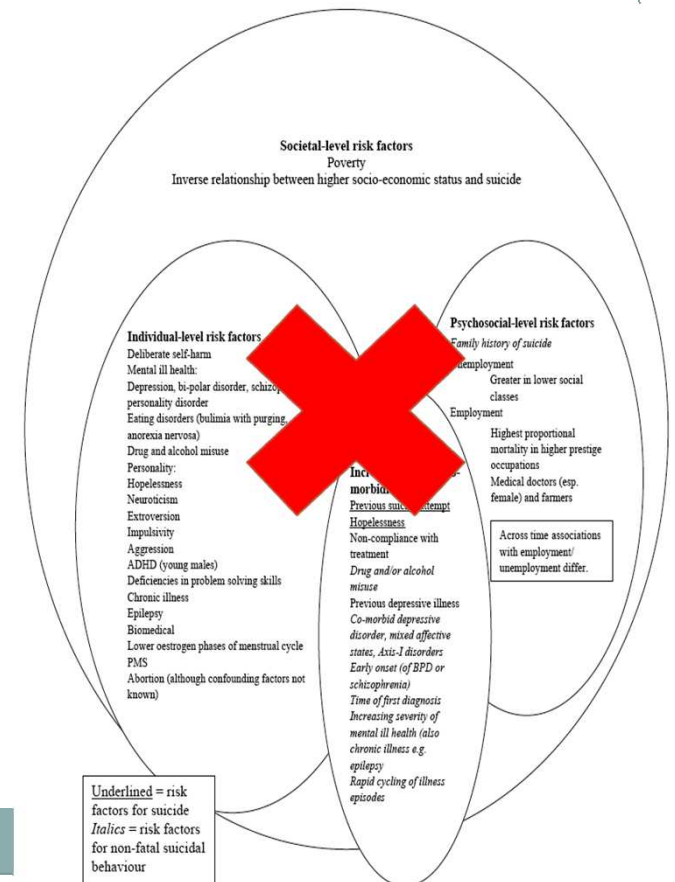
DSM IV cluster

	Fase 1-3	Fase 4-5	Significantie
Depressie N(%)	(8.0)	(32.0)	p < .001
Manisch N(%)	(11.0)	(2.0)	p = .019
Psychotisch N(%)	(30.0)	(21.0)	ns
Middelen gerelateerd N(%)	(15.0)	(12.5)	ns
Persoonlijkheidsstoornis N(%)	(19.4)	(8.5)	ns

Conclusie I

- Verschillen in algemene kenmerken

- Vaker vrouwen
- Jongere leeftijd
- Minder vaak werkloos
- ↓ alcoholgebruik/-misbruik
- Vaker debuterend
- Trend vaker relatie

Discussie

‘High risk’ op gesloten acute opnameafdeling

- Weinig specifieke kennis over deze ‘high risk’ groep
- Weinig behandelconsensus
- Praktische invoering vragenlijsten?
  - Structuur qua diagnostiek
- Verder onderzoek naar ‘high risk’ groep
  - differentiatie
  - Brieven
  - Binnen acute setting

Dank u!!!!

